

Gendernieuws uit Europa

2023/1

Inhoud

Europese Unie

De Europese zorgstrategie.....	3
Aanbeveling over adequate minimuminkomens	6
Gendergelijkheid in ontwrichte economieën	7
Wetgevingsprioriteiten 2023-2024.....	7
Besluiten van het Europees Parlement	8
Publicaties van het Europees Parlement.....	8
Andere interessante publicaties	9

Raad van Europa

Verklaring van Dublin	10
Werking van de commissie Gendergelijkheid.....	11
Richtlijnen over mannen en jongens en gendergelijkheid.....	
Verder op de agenda	

EUROPESE UNIE

De Europese zorgstrategie

Op 7 september 2022 stelde de Europese Commissie een [strategie voor de zorg](#) voor.¹ De strategie legt een kader vast om de zorg zowel vanuit het perspectief van verstrekkers als van ontvangers te verbeteren en om overal in de Unie de toegang tot kwaliteitsvolle, betaalbare en toegankelijke zorgdiensten te garanderen.

De [zorgstrategie](#) beantwoordt aan meerdere beleidsdoelstellingen, zoals: de Europese pijler van sociale rechten,² de EU-strategie voor gendergelijkheid,³ het actieplan voor de pijler van sociale rechten,⁴ de Richtlijn voor een betere combinatie van arbeid en privéleven,⁵ de Europese Kindergarantie ⁶ en de Europese strategie voor de rechten van het kind.⁷

In de [Mededeling](#) worden de noden, uitdagingen, visie en plannen van de Commissie op gebied van zorg in de EU uiteengezet. Er zijn meerdere voorstellen voor actie op niveau van de lidstaten met oog op een betere zorgverlening en betere arbeidsvoorwaarden in de zorg en twee voorstellen voor aanbevelingen van de Raad aan de lidstaten: één over de herziening van de Barcelona doelstellingen over [zorg en opvoeding van het jonge kind](#) ⁸ en één over toegang tot [adequate en betaalbare hoogwaardige langdurige zorg](#).⁹

Op de [EPSCO Raad van 8-9 december 2022](#) ¹⁰ werd de zorgstrategie besproken en werden de voorstellen over de herziening van de Barcelona doelstellingen en de toegang tot adequate, kwaliteitsvolle en betaalbare langdurige zorg aanvaard.

Een greep uit de aanbevelingen:

a) in verband met de voorschoolse opvoeding en zorg

Tegen 2030 moet het aantal kinderen dat een beroep doet op de voorschoolse educatie en zorg **verhoogd** worden tot:

- 50% van de kinderen jonger dan 3 jaar (nu 33%);
- 96% van de kinderen tussen 3 jaar en de leerplichtleeftijd (nu 90%).

Lidstaten moeten gerichte maatregelen nemen om de deelname van kinderen uit kansarme milieus en van kinderen met een handicap of met specifieke behoeften te vergroten zodat de participatiekloof tussen hun deelname en deze van andere kinderen gedicht wordt. Lidstaten zouden een **wettelijk recht** op voorschoolse zorg en opvoeding moeten invoeren en ook een alomvattende aanpak van de buitenschoolse opvang van kinderen verzekeren.

De diensten moeten van hoge kwaliteit zijn en bijdragen tot een gezonde lichamelijke, sociale, emotionele, cognitieve en educatieve ontwikkeling van het kind. Er wordt aanbevolen om hiertoe **kwaliteitskaders** te ontwikkelen die in overeenstemming zijn met de [aanbeveling van de Raad](#), ¹¹ met aandacht voor, onder meer: de verhouding tussen het aantal kinderen en het aantal personeelsleden, de omvang van de groepen en de professionalisering van alle personeel door

¹ Mededeling COM(2022) 440 final, [EUR-Lex - 52022DC0440](#).

² Interinstitutionele proclamatie 2017/C 428/09, [EUR-Lex - 32017C1213\(01\)](#).

³ Mededeling COM(2020) 152 final, [EUR-Lex - 52020DC0152](#).

⁴ Mededeling COM/2021/102 final, [EUR-Lex - 52021DC0102](#).

⁵ Richtlijn (EU) 2019/1158, [EUR-Lex - 32019L1158](#).

⁶ Aanbeveling van de Raad (EU) 2021/1004, [EUR-Lex - 32021H1004](#).

⁷ Mededeling COM/2021/142 final, [EUR-Lex - 52021DC0142](#).

⁸ COM/2022/442 final, [EUR-Lex - 52022DC0442](#).

⁹ COM/2022/441 final, [EUR-Lex - 52022DC0441](#).

¹⁰ Raad voor werkgelegenheid, sociaal beleid, gezondheid en werkgelegenheid (EPSCO).

¹¹ Aanbeveling van de Raad ST/9014/2019/INIT, [EUR-Lex - 32019H0605\(01\)](#).

verbeteringen in de initiële opleiding aan te brengen, te zorgen voor meer permanente bijscholing en door maatregelen die een leven lang leren faciliteren.

Voor kinderen die onder de [Europese Kindergarantie](#) vallen moeten deze diensten gratis zijn. Voor alle andere kinderen wordt aanbevolen om de **kosten** voor de ouders te beperken, rekening houdend met het beschikbare inkomen van huishoudens door de invoering van degressieve tarieven of van een maximumfactuur. Er zijn ook aanbevelingen over **toegankelijkheid** qua openingsuren, gebouwen, infrastructuur, leermateriaal, specifieke behoeften van ouders en kinderen en informeren van ouders.

Lidstaten moeten zorgen voor een doeltreffende en duurzame **financiering** van het beleid en een **gelijke verdeling van de zorg** voor kinderen tussen ouders aanmoedigen d.m.v. het bestrijden van genderstereotyperingen, campagnes die ouders aanmoedigen zorgtaken evenwichtig te verdelen en het bevorderen en ondersteunen van gezinsvriendelijke werktijdregelingen en van de opname van verlof om gezinsredenen door beide ouders.

De **Commissie** zal de Barcelona-doelstellingen monitoren in het kader van het [Europees Semester](#), het [jaarverslag over gendergelijkheid](#) en de [strategie voor gendergelijkheid](#).¹² Lidstaten moeten adequate gegevens verzamelen en regelmatig rapporteren over, o.a.: de participatie(graad) van kinderen; m/v-verschillen inzake tijdsbesteding aan zorgtaken, inzake betaald en onbetaald werk en inzake de verlofopname om gezinsredenen; arbeidsvoorwaarden en vaardigheden van het personeel; tekortkomingen in het beleid; toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit van de diensten.

b) in verband met langdurige zorg

De lidstaten moeten het **dienstenaanbod** in de langdurige zorg vergroten en een evenwichtige mix van opties voor langdurige zorg in alle zorgomgevingen verzekeren om tegemoet te komen aan de verschillende behoeften aan langdurige zorg en aan de keuzevrijheid van de zorgbehoevenden. Dit o.m. door:

- de thuiszorg en de informele zorg te ontwikkelen en/of te verbeteren;
- toegankelijke innovatieve technologie en digitale oplossingen voor zorgdiensten uit te rollen, o.m. om zelfstandig wonen te vergemakkelijken;
- te zorgen dat diensten en voorzieningen voor langdurige zorg toegankelijk zijn voor personen met specifieke behoeften en handicaps, m.i.v. het gelijke recht van personen met een handicap om zelfstandig te leven met dezelfde keuzemogelijkheden als anderen.

Voor alle zorgomgevingen zou een **kwaliteitskader** met hoogwaardige criteria en normen voor langdurige zorg ontwikkeld moeten worden, dat strikt op alle aanbieders van langdurige zorg (ongeacht hun juridische status) wordt toegepast en hen stimuleert om beter te presteren dan de minimumvereisten, om de kwaliteit van hun aanbod voortdurend te verbeteren o.m. door voldoende financiële middelen voor kwaliteitsborging voorzien en door de kwaliteit van langdurige zorg, indien van toepassing, op te nemen in overheidsopdrachten.

Lidstaten moeten een **doeltreffend en samenhangend beleid** verzekeren. Hiertoe wordt o.a. aanbevolen om:

- een **nationale coördinator** voor de langdurige zorg aan te stellen die over voldoende middelen en een mandaat beschikt om de uitvoering van de aanbeveling te coördineren en monitoren en die als contactpunt voor de Unie fungeert;
- een **participatief beleid** te voeren door alle relevante belanghebbenden te betrekken bij de voorbereiding, evaluatie en monitoring van het beleid;
- **prognoses** op te maken van de toekomstige behoefte aan langdurige zorg, de noodplanning (bijvoorbeeld bij pandemieën) te verbeteren en de **samenhang** met andere beleidsdomeinen te versterken;

---

¹² COM/2020/152 final, EUR-Lex - 52020DC0152.

- alle belanghebbenden te **informer**en over beschikbare diensten en steun en om te zorgen voor gegevensverzameling op basis van feitelijke gegevens, indicatoren en feedback van belanghebbenden;
- toereikende en duurzame **financiering** voor hervormingen van de langdurige zorg ter beschikking te stellen.
- Uiterlijk 1 jaar na de vaststelling van de aanbeveling moeten de lidstaten **nationale actieplannen** indienen bij de Commissie moeten bezorgen. Deze zullen samen met latere **voortgangsrapporten** de basis vormen voor de monitoring van de vooruitgang in uitvoering van de aanbeveling.

c) in verband met zorgpersoneel en informele langdurige zorgverstrekkers

De lidstaten moeten **rechtvaardige en aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden** voor zorgpersoneel creëren door sociale dialoog, collectieve onderhandelingen en de ontwikkeling van aantrekkelijke lonen in de sector te ondersteunen.

Ze moeten de tekorten op vlak van **vaardigheden** en **aantal werknemers** aanpakken door de initiële opleidingen te verbeteren, loopbaantrajecten en permanente bijscholing te faciliteren, aantrekkelijke loopbaanperspectieven te creëren, genderstereotypen en gendersegregatie aan te pakken om het beroep aantrekkelijk te maken voor zowel mannen als vrouwen.

Ze moeten **kwetsbare groepen** werknemers in de langdurige zorg (zoals huishoudelijk personeel, inwonende verzorgers, personen met een onzekere verblijf/migratiestatus...) ondersteunen d.m.v. (o.a.) doeltreffende regelgeving en professionalisering van de zorg, creatie van mogelijkheden voor omscholing, validering van vaardigheden, informatie en advies over trajecten naar regulier werk en legale migratiemogelijkheden voor werknemers in de langdurige zorg verkennen.

De lidstaten zouden voor duidelijke procedures moeten zorgen om **informele verzorgers** te identificeren en te ondersteunen op vlak van samenwerking met werknemers uit de sector, toegang tot opleiding, advies, gezondheidszorg, psychologische ondersteuning en respijtzorg en door hen voldoende financieel te ondersteunen, er evenwel over wakend dat dergelijke steun hen niet weerhoudt om actief te zijn op de arbeidsmarkt.

De Raad verwelkomt het voornemen van de **Commissie** om hervormingen en sociale innovatie in de langdurige zorg financieel en technisch te ondersteunen, om indicatoren voor de langdurige zorg verder te ontwikkelen en om de voortgang van het beleid te monitoren in het kader van het Europees Semester en d.m.v. van een verslag aan de Raad, uiterlijk 5 jaar na de vaststelling van deze aanbeveling.

Meer informatie

[Questions & Answers – European Care Strategy](#)

[2021 Long-term care report](#)

[Mapping long-term care quality practices in the EU \(2020\)](#)

[The incidence and costs of informal long-term care in the European Union \(2021\)](#)

[The long-term care supply and market in EU Member States \(2021\)](#)

[COVID-19 and older people: Impact on their lives, support and care \(2021\);](#)

[Who Cares? Attracting and Retaining Care Workers \(2020\)](#)

[Long-term care workforce: employment and working conditions\(2021\)](#)

[The 2021 Ageing Report](#)

Aanbeveling over adequate minimuminkomens

Op de Raad voor werkgelegenheid, sociaal beleid, gezondheid en werkgelegenheid (EPSCO) van 8-9 december 2022 aanvaardden de ministers een [Aanbeveling over een adequaat minimuminkomen met oog op actieve inclusie](#).¹³ De aanbeveling is een eerste antwoord op het [voorstel](#) van de Europese Commissie (28-09-2022).¹⁴

De aanbeveling geeft uitvoering aan beginsel 14 van de [Europese pijler van sociale rechten](#) en aan de drie kerndoelen van het [Actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten](#).¹⁵ Het opzet is om faire en veerkrachtige economieën en samenlevingen te ontwikkelen en door voor alle burgers in de EU een waardig leven te waarborgen d.m.v. het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting en het bevorderen van de werkgelegenheid en werkzaamheidsgraad. De lidstaten moeten uiterlijk 31 december 2030 toereikende inkomenssteun voor allen voorzien.

Hiertoe moet ingezet moet worden op een **verbetering van**: de toereikendheid van inkomenssteun, het bereik en gebruik van het minimuminkomen, de toegang tot inclusieve arbeidsmarkt en tot ondersteunende en essentiële diensten, individuele ondersteuning en van de doeltreffendheid van het bestuur, de monitoring, rapportage en evaluatie van het beleid.

De organisatie van de sociale bescherming blijft een bevoegdheid van de lidstaten, maar de ministers bevelen de lidstaten aan om:

- een **gecombineerd beleid** te voeren van **inkomenssteun**, prikkels voor (her)integratie op de **arbeidsmarkt** en daadwerkelijke toegang tot essentiële **diensten** aan de hand van o.m.: investeringen in menselijk kapitaal en vaardigheden, het vermijden van werkloosheidsvalkuilen, steun voor werkgevers, faciliteren van toegang tot een job in de sociale economie en door continue toegang tot essentiële diensten (m.i.v. toegang tot energie) te vrijwaren en obstakels voor de toegang tot de diensten op te heffen;
- **inkomenssteun** toe te wijzen op basis van niet-discriminerende ontvankelijkheidscriteria, een evenredige middelentoets en transparante referentiewaarden voor de beoordeling van de toereikendheid en de herziening van het niveau van de inkomenssteun; en om de mogelijkheid van jaarlijkse aanpassingen te voorzien;
- de **procedure** voor de aanvraag van inkomenssteun te vereenvoudigen, administratieve obstakels op te heffen en potentiële ontvangers op toegankelijke wijze te informeren;
- te zorgen voor een **geïndividualiseerde aanpak** om de diverse obstakels voor sociale inclusie en werkgelegenheid waarmee personen met onvoldoende middelen geconfronteerd worden te bannen; en om de individuele aanvraag van gezinsleden voor inkomenssteun mogelijk te maken, zonder dat het totale niveau van voordelen die het gezin ontvangt noodzakelijkerwijze verhoogd.

De **Commissie** wordt verzocht om in samenwerking met het Comité voor sociale bescherming het benchmarkingkader voor het minimuminkomen uit te werken, om de beschikbaarheid en de vergelijkbaarheid van de gegevens te verbeteren, om op basis van o.m. verslagen van de lidstaten de voortgang in uitvoering van de aanbeveling regelmatig te evalueren en om uiterlijk in 2032 hierover verslag uit te brengen bij de Raad.

Het Europees Parlement heeft zich nog niet uitgesproken over het voorstel. De procedure werd wel al opgestart. Op 10 oktober werden de commissies aangeduid die zich over het voorstel zullen buigen. Zie: [procedure fiche SWD\(2022\)0313](#).

¹³ Aanbeveling van de Raad ST 15540 2022 INIT, [EUR-Lex - ST 15540 2022 INIT](#).

¹⁴ Werkdocument van de Commissie [SWD/2022/313 final](#), Voorstel [COM/2022/490 final](#).

¹⁵ Tegen 2030 moet het aantal mensen dat met armoede of sociale uitsluiting wordt bedreigd met minstens 15 miljoen worden verlaagd (onder wie minstens 5 miljoen kinderen). Ten minste 78 % van de bevolking tussen 20 en 64 jaar moet een baan hebben en minstens 60% van de volwassenen moet jaarlijks een opleiding volgen.

Gendergelijkheid in ontwrichte economieën

Op de EPSCO Raad van 8-9 december 2022 aanvaardden de ministers [besluiten over gendergelijkheid in ontwrichte economieën, met focus op jongeren](#).¹⁶ Ze stellen vast dat vrouwen meer getroffen werden en worden door de economische en sociale ontwrichting als gevolg van de COVID-19 pandemie, de energiecrisis, de inflatie en de oorlog in Oekraïne. Al deze crisissen hebben de vooruitgang op vlak van gendergelijkheid gestopt of zelfs teruggedraaid.

De ministers herinneren aan meerdere basiswaarden, wetgeving en engagementen van de Europese Unie voor gendergelijkheid en ze roepen de lidstaten op om:

- een **gender- en jongerenperspectief** te integreren in het ontwerp, de uitvoering en de evaluatie van crisismaatregelen en om vertegenwoordigers van vrouwenorganisaties, jongerenorganisaties en van kwetsbare groepen bij dit beleid te betrekken;
- de **deelname** van vrouwen aan de **arbeidsmarkt** te faciliteren d.m.v. meer betrokkenheid van mannen bij de zorg, een grotere beschikbaarheid van kwaliteitsvolle en betaalbare zorgdiensten en een verbeterde combinatie van zorg en werk;
- horizontale en verticale **gendergebonden segregatie** op de arbeidsmarkt en in onderwijs, opleidingen, onderzoek en beroepen op alle niveaus te bestrijden, met bijzonder aandacht voor de gelijke deelname van vrouwen en meisjes aan ICT;
- maatregelen te nemen die gendergerelateerd **geweld** voorkomen en bestrijden, m.i.v. partnergeweld en geweld in het gezin;
- civiele organisaties die gendergelijkheid bevorderen, het bijzonder vrouwenrechtenorganisaties, te ondersteunen, m.i.v. financiële ondersteuning.

De Raad verzoekt de Commissie om dit beleid van de lidstaten te ondersteunen en om bij de evaluatie van de uitvoering van de [Europese faciliteit voor herstel en veerkracht](#) en van de nationale plannen in dit verband, ¹⁷ bijzonder aandacht te hebben voor de wijze waarop deze bijdragen tot gendergelijkheid en tot globaal gelijke kansen voor allen, met specifiek aandacht voor energiearmoede en het beleid om energiearmoede aan te pakken.

Wetgevingsprioriteiten 2023-2024

Het Europees Parlement, de Europese Commissie en de Raad bereikten overeenstemming over de [wetgevingsprioriteiten voor de periode 2023 – juni 2024](#). In de Verklaring die hierover werd aangenomen lezen we dat inzake verdere sociale ontwikkeling en gendergelijkheid er prioriteit gegeven zal worden aan de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en van de Verklaring van de Top van Lissabon en de integratie van de sociale dimensie in alle initiatieven, inclusief het recht om niet bereikbaar te zijn, het opheffen van de genderloonkloof en loontransparantie. Bestrijden van intrafamiliaal geweld en van geweld op vrouwen blijven een beleidsprioriteit, naast strijd tegen de mensenhandel en tegen seksueel misbruik van kinderen.

In het [begeleidend werkdocument](#) bij de Verklaring zijn volgende wetgevingsinitiatieven vermeld:

- Voorstel voor een [Richtlijn](#) over het bestrijden van intrafamiliaal geweld en van geweld op vrouwen; ¹⁸
- Voorstel voor een [Richtlijn](#) tot wijziging van Richtlijn 2011/36/EU over het voorkomen en bestrijden van mensenhandel en voor de bescherming van de slachtoffers ervan; ¹⁹
- [Verordening](#) tot vaststelling van regels ter voorkoming en bestrijding van seksueel misbruik van kinderen. ²⁰

¹⁶ Het betreft de [besluiten in document 14588/22](#); bevestigd in het [zittingsverslag van 3 januari 2023](#).

¹⁷ [Belgisch plan voor herstel en veerkracht](#).

¹⁸ COM/2022/105-final, [EUR-Lex - 52022PC0105](#).

¹⁹ COM/2022/732 final, [EUR-Lex - 52022PC0732](#).

²⁰ COM/2022/209 final, [EUR-Lex - 52022PC0209](#).

- Voorstel voor een [Richtlijn](#) over normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling en gelijke kansen voor vrouwen en mannen in arbeid en beroep en tot schrapping van artikel 20 van Richtlijn 2006/54/EG en artikel 11 van Richtlijn 2010/41/EU;²¹

Deze vier wetgevingsinitiatieven werden in 2022 gelanceerd. De initiatieven die begin 2023 nog niet gerealiseerd zijn zullen op de agenda van het **Belgisch voorzitterschap** (1 januari 2023 - 30 juni 2023) belanden.

Besluiten van het Europees Parlement

De plenaire vergadering van het Europees parlementsliden aanvaardde meerdere besluiten over nieuwe wetgeving om gendergelijkheid, gelijke rechten en kansen voor vrouwen en mannen en empowerment van vrouwen in de Unie te bevorderen.

- Op 11 november werd de [Richtlijn over genderevenwicht in de raden van bestuur van beursgenoteerde bedrijven](#)²² officieel bekrachtigd. De Richtlijn is sinds 27 december 2022 van kracht. De lidstaten hebben nu 2 jaar tijd om de Richtlijn te implementeren. Elke twee jaar moeten ze ook verslag uitbrengen bij de Europese Commissie over de maatregelen die ze genomen hebben. De eerste verslagen over de omzetting van de Richtlijn in nationaal beleid worden verwacht op 29 december 2025. Uiterlijk op 31 december 2030 zal de Commissie haar eerste evaluatieverslag presenteren aan het Europees Parlement en de Raad. Op de website van het Europees Parlement vindt u een [overzicht van het proces](#).
- Op 19 oktober 2022 werd de [Richtlijn over toereikende minimumlonen in de Europese Unie](#)²³ aanvaard. Het Parlement startte met de besprekingen van het voorstel in 2021 en rondde zijn besluitvorming af op 14 september 2022 (zie: procedurefiche [2020/0310\(COD\)](#)). Op 19 oktober bereikten het Parlement en de Raad een akkoord over de Richtlijn, die minimumvoorschriften voorziet om alle werkenden met een arbeidscontract of een arbeidsverhouding een toereikend minimumloon te verzekeren in lijn met het nationaal recht en/of collectieve arbeidsovereenkomsten. Lidstaten hebben nu 2 jaar de tijd om de bepalingen van de richtlijn te implementeren. Klik [hier](#) voor bijkomende informatie.

Publicaties van het Europees Parlement

Om de besluitvorming van de Europese parlementairen te ondersteunen publiceerden de studiediensten van het Parlement meerdere onderzoeken en briefingnota's over thema's die op de politieke agenda staan: geweld, arbeid, zorg, besluitvorming...

- [The legislative frameworks for victims of gender-based violence \(including children\) in the 27 Member States \(27-10-2022\)](#)
Dit [onderzoek](#) geeft een overzicht van de wetgeving in de 27 EU-lidstaten in verband met slachtoffers van gendergerelateerd geweld, inclusief geweld op kinderen. De maatregelen op niveau van de lidstaten en de Europese Unie worden geanalyseerd. De studie bevat ook aanbevelingen om gendergebonden geweld te voorkomen en te bestrijden.²⁴
- [Violence against women in the EU: State of play \(23-11-2022\)](#)
Deze [briefingpaper](#) schetst de oorzaken, omvang en impact van de problematiek van geweld op vrouwen en van verschillende beleidsinitiatieven o.m. op internationaal niveau en op niveau van de EU, waaronder diverse initiatieven van het Europees Parlement. De briefing verwijst ook naar standpunten van meerdere adviserende organen en van relevante stakeholders, zoals de

²¹ COM/2022/688 final, [EUR-Lex - 52022PC0688](#).

²² Richtlijn (EU) 2022/2381, [EUR-Lex - 32022L2381](#).

²³ Richtlijn (EU) 2022/2041, [EUR-Lex - 32022L2041](#).

²⁴ Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs, PE 738.126 - October 2022.

Europese Vrouwenlobby, het Women Against Violence netwerk en het Europees Netwerk van Migrantenvrouwen.²⁵

- *The Istanbul Convention : A tool for combating violence against women and girls (17-11-2022)*
Deze [nota](#) schetst het belang en de werking van het Verdrag van Istanboel over het voorkomen en bestrijden van geweld op vrouwen en van intrafamiliaal geweld. Het schetst de verschillende EU-beleidsinitiatieven van de Commissie en het Parlement in relatie tot het Verdrag en de tegenstand van enkele lidstaten om dit te ratificeren. ²⁶
- *Gender equality in the college of the European Court of Auditors (18-10-2022)*
Deze [nota](#) geeft een overzicht van het genderevenwicht in het college van de Europese Rekenkamer (ERK) sinds 1977 en beschrijft de benoemingsprocedure en de uitdagingen die deze inhoudt voor het bereiken van een genderevenwicht. 13 lidstaten hebben al die tijd nog nooit een vrouw afgevaardigd naar de Europese Rekenkamer.²⁷
- *Gender equality in the Recovery and Resilience Facility (19-10-2022)*
De sociaaleconomische gevolgen van de COVID-19 pandemie hebben vrouwen extra hard getroffen. Het Mechanisme voor herstel en veerkracht, het belangrijkste financiële instrument van de EU om de crisis te boven te komen, is een kans om meer middelen toe te wijzen aan het beleid voor gendergelijkheid. De [nota](#) schetst wat van de lidstaten verwacht werd en geeft voorbeelden van hervormingen en investeringen voor gendergelijkheid in de nationale actieplannen voor herstel en veerkracht van 26 lidstaten. ²⁸
- *What if care work were recognised as a driver of sustainable growth?(06-09-2022)*
De onbetaalde zorg-boete voor vrouwen in de EU bedraagt 242 miljard per jaar. De [nota](#) licht het maatschappelijk belang van zorg toe, schetst een beeld van de zorg en zorgverstrekkers in de EU, gaat in op de vicieuze cirkel en negatieve gevolgen van de onderwaardering van zorg en op initiatieven van het Europees Parlement en mogelijke maatregelen van de Europese Unie om hierin verandering te brengen. ²⁹

Andere interessante publicaties

- *EIGE, Gender Equality Index 2022*
De Gendergelijkheidsindex is een [interactieve webpagina](#) die toelaat om de vooruitgang op vlak van gendergelijkheid te meten aan de hand van 31 indicatoren (over arbeid, geld, kennis, tijd, macht, gezondheid). De index bevat ook gegevens over geweld en enkele bevindingen vanuit intersectioneel perspectief. Prestaties van landen worden ingeschaald op 100 (volledige gelijkheid), gerangschikt en vergezeld van een korte commentaar over de beste prestatie, de grootste verbetering, het domein waarop verbetering mogelijk is en het domein waarop er achteruitgang werd vastgesteld. Prestaties van landen kunnen onderling vergeleken worden en afgewogen worden tegenover het EU-gemiddelde. België scoort gemiddeld 72,7 punten op 100 en staat in de rangschikking op de 8ste plaats. Elk jaar wordt ook een specifiek thema nader onderzocht en apart gepubliceerd: in 2022 was dit een [de covid-19 pandemie en zorg](#).
- *EIGE, Combating Cyber Violence against Women and Girls (2022)*
Cybergeweld op vrouwen en meisjes komt veelvuldig voor. Meer dan mannen zijn vrouwen het doelwit van haatspraak en andere vormen van cybergeweld. Dit geweld heeft een negatieve impact op hun welbevinden én op hun kansen in de samenleving, inclusief hun economische mogelijkheden en carrièrekansen. Vrouwen en meisjes trekken zich vaak terug uit de digitale sfeer omwille van het virtuele geweld. Het [rapport](#) neemt het fenomeen cybergeweld onder de loep en focust op de specifieke impact van dit geweld voor vrouwen en meisjes.

²⁵ European Parliamentary Research Service, PE 739.208 – November 2022.

²⁶ European Parliamentary Research Service, PE 738.222 –November 2022.

²⁷ Policy Department for Budgetary Affairs, PE 737.872 - October 2022.

²⁸ European Parliamentary Research Service, PE 698.757 – October 2022.

²⁹ European Parliamentary Research Service, PE 730.333 – September 2022.

- *EIGE, The EU's evolving legal and policy approaches to Gender Equality (2022)*
Sterk gecoördineerde, goed gefinancierde antigenderbewegingen bedreigen de verwezenlijkingen op vlak van gendergelijkheid in de EU. Deze bewegingen voeden niet alleen toenemende intolerantie en haat tegen vrouwen en hun verworven rechten en tegen LGBTQI+ personen, maar ook toenemende steun voor regressieve wetgeving en beleid; zelfs in tegenspraak met internationale en EU-mensenrechtenstandaards en politieke engagementen over gendergelijkheid, non-discriminatie, seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en bestrijden van gendergebonden geweld. De [nota](#) geeft een overzicht van de ontwikkelingen van de EU-wetgeving en van het EU-beleid op gebied van gendergelijkheid, met als doel het debat over de manier waarop de gendergelijkheid verder ondersteund kan worden in de Unie met feiten te onderbouwen.
- *Europese Commissie, 2022 report on gender equality in the EU*
Dit verslag monitort de initiatieven van de Europese instellingen en van de lidstaten in uitvoering van de EU-strategie voor gendergelijkheid 2020-2025. Het schetst belangrijke trends en informeert over de blijvende onderwaardering van het werk van vrouwen, bereikte resultaten, inspirerende voorbeelden, vernieuwende projecten en de nieuwste data over gendergelijkheid. Referentiejaar is 2021: het tweede jaar van de COVID-19 pandemie die diepgewortelde vormen van ongelijkheid in de samenleving en in de economie aan het licht bracht, evenals de cruciale rol van vrouwen voor de leefbaarheid en het welzijn van de samenleving.
- *Europese Unie, Geldend EU recht*
[Geldend EU-recht](#) is een aanvullende en gebruiksvriendelijke **website** bij [EUR-lex](#) die toelaat om via het ingeven van één of meer zoektermen een overzicht te krijgen van de vigerende verdragen, wetgeving, internationale overeenkomsten en rechtspraak over bepaalde kwesties.

RAAD VAN EUROPA

Verklaring van Dublin

Eind september aanvaardden 38 ³⁰ van de 46 lidstaten van de Raad van Europa de [Verklaring van Dublin](#) over geweld op vrouwen en in het gezin. Opzet is om de acties van de lidstaten in uitvoering van het [Verdrag van Istanboel](#) ³¹ te versterken.

In de verklaring beloven de ministers dat ze:

- een dynamische **institutionele en politieke cultuur** die discriminatie en geweld op grond van geslacht, seksisme, genderstereotypen en gendergebonden machtsdynamiek in de publieke en private sector verwerpt, zullen bevorderen;
- in **strategieën** om geweld op vrouwen te voorkomen en te bestrijden aandacht zullen hebben voor de rol van mannen en jongens, o.m. via specifieke maatregelen om hen hierbij betrekken, naast maatregelen die vrouwen/meisjes empoweren om geweld te rapporteren;
- in **officiële leerprogramma's** en in het **lesmateriaal** thema's zullen opnemen zoals: het principe van gelijkheid tussen vrouwen en mannen, niet stereotype genderrollen, wederzijds respect, niet-gewelddadige conflictoplossing in interpersoonlijke relaties, gendergebonden

³⁰ Albanië, Andorra, Armenië, België, Bosnië Herzegovina, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Georgië, Griekenland, IJsland, Ierland, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Republiek Moldavië, Monaco, Montenegro, Nederland, Noord Macedonië, Noorwegen, Oekraïne, Portugal, Roemenië, San Marino, Servië, Slovenië, Spanje, Verenigd Koninkrijk en Zweden.

³¹ [Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld](#), 2011.

geweld op vrouwen en het recht op persoonlijke integriteit; en dit eventueel verplichtend zullen maken voor alle inrichtende machten. Ze benadrukken ook het belang van richtlijnen voor lesmateriaal en voor de leerkrachtenopleiding en van de oprichting van kennisplatforms met goede voorbeelden;

- meer **programma's voor daders** van intrafamiliaal geweld en van seksueel geweld zullen opzetten, in overeenstemming met de standaarden van het Verdrag van Istanboel;
- initiële **opleidingen** en opleidingen op de werkvloer zullen promoten voor alle relevante beroepskrachten, inclusief alle relevante beroepskrachten die betrokken zijn bij het strafrecht.

Ze benadrukken het belang van de opname van systematisch gevoerde en voldoende gefinancierde **sensibiliseringscampagnes** die patriarchale attitudes en stereotypen en rigide opvattingen over mannelijkheid en vrouwelijkheid die geweld op vrouwen faciliteren betwisten, in nationale actieplannen over geweld op vrouwen.

Ze roepen op om maatregelen te treffen zodat in geschillen over **bezoekrecht en hoederecht** over de kinderen rekening gehouden wordt met de incidentie van intrafamiliaal geweld en om te verzekeren dat kinderen in deze gevallen gehoord worden.

Ze verzoeken de Raad van Europa om een vergelijkende studie te voeren naar bestaande modellen en benaderingen voor daderprogramma's en naar de impact van deze programma's en ze nodigen de staten die dit nog niet gedaan hebben uit om het Verdrag van Istanboel te ratificeren.

Werking van de commissie Gendergelijkheid

Richtlijnen over mannen en jongens en gendergelijkheid

In opvolging van de [gendergelijkheidsstrategie 2018-2023](#) van de Raad van Europa schreef de [Gendergelijkheidscommissie](#) (GEC) een onderzoeksopdracht uit over de plaats van mannen en jongens in het gendergelijkheidsbeleid. De [studie](#) ³² werd voorbereid door twee onafhankelijke experts. Zij onderzochten de verschillende rollen die mannen en jongens kunnen opnemen om gendergelijkheid te bevorderen en geweld op vrouwen te stoppen, met ook aanbevelingen voor het beleid. Deze werden goedgekeurd op de plenaire vergadering van de Gendergelijkheidscommissie in April 2021.

Op basis van het [werkingsmandaat](#) van de GEC startte deze vervolgens de werkzaamheden om **richtlijnen** op te stellen over de plaats van mannen en jongens in het gendergelijkheidsbeleid en om geweld op vrouwen te stoppen. Hiertoe werd een specifieke werkgroep opgericht, samengesteld uit zes afgevaardigden van de lidstaten en twee vertegenwoordigers van ngo's (EWL en WAVE) die een observatiestatus hadden. ³³

De werkgroep kwam tweemaal samen: op 31 maart 2022 en op 28 juni 2022. Op de tweede vergadering rondde de werkgroep de debatten over de ontwerprichtlijnen af. Alle documenten in verband met deze werkzaamheden (presentaties, verslagen van de vergadering, ontwerprichtlijnen, ingebrachte amendementen) vindt u terug op de website van de Gendergelijkheidscommissie (klik [hier](#)).

De aanbevelingen behandelen kwesties zoals gelijke verdeling van zorgarbeid, de rol van mannen als changemaker om gendergelijkheid te bevorderen, de impact van sociale normen en genderstereotypen over mannen en jongens, het versterken van de rol van mannen en jongens om geweld op vrouwen te bestrijden en ontwikkeling en verspreiding van kennis. [Het finale ontwerp van de Richtlijnen](#) (GEC(2022)8 Revised) werd in besproken tijdens de plenaire vergadering van de Gendergelijkheidscommissie in november 2022.

³² [Study on the place of men and boys in women's rights and gender equality policies](#), Gender Equality Commission, Council of Europe, 2021.

³³ [Lijst met leden van de werkgroep](#).

Verder op de agenda

De Gendergelijkheidscommissie (GEC) kwam samen in plenaire vergadering op 17,18 en 19 november 2022. Op [agenda](#) stonden naast de finalisering van de aanbevelingen over de rol en betrokkenheid van mannen en jongens bij het gendergelijkheidsbeleid en het bannen van geweld op vrouwen, volgende items (o.m.):

- bespreking van het **verslag** over de bijdrage **van de lidstaten** aan de gendergelijkheidsstrategie van de Raad van Europa (document [GEC\(2022\)06 Revised](#));
- kalender voor de voorbereiding van de **gendergelijkheidsstrategie 2024-2029** van de Raad van Europa ([document GEC\(2022\)11](#)); een eerste ontwerp is voorzien begin maart 2023.
- vertaling, verspreiding en promotie van de **Aanbeveling van het Ministerieel Comité** over de bescherming van de rechten van migrantenvrouwen, vluchtelingenvrouwen en asielzoekende vrouwen en meisjes ([CM/Rec\(2022\)17](#))
- presentatie van het ontwerp van het onderzoek over de impact van **artificiële intelligentie (AI)** op gelijkheid, m.i.v. gendergelijkheid ([document GEC\(2022\)09/CDADI\(2022\)21](#))
- **website**: voorstelling van een [nieuwe database](#) waarop informatie over initiatieven van de Raad van Europa op vlak van gendergelijkheid (verdragen, ministeriële aanbevelingen, publicaties, fact sheets, brochures, audiovisueel materiaal ...) samengebracht zijn.